

SCHOOLVEILIGHEIDSPAN EN ANTI PESTPROTOCOL

Dr. Rijk Kramer

2023

Inhoudsopgave

1. De definitie van pesten
2. Waarom een pestprotocol & veiligheidsprotocol?
3. Algemene uitgangspunten van de school: Zo zijn onze manieren.
4. Het verschil tussen plagen en pesten
5. Onze Dr. Rijk Kramer schoolafspraken
6. Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?
7. Hart en Ziel
8. Wat doen wij wanneer er structureel gepest wordt
9. Digitaal Pesten
10. Verwijderen en Schorsen

Bijlages

I Regels en Afspraken van de Rijk Kramer

II Adviezen aan ouders

1. De definitie van pesten

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

2. Waarom een pestprotocol?

Kinderen moeten zich op school vrij en veilig kunnen voelen. Dit is een voorwaarde om je als kind optimaal te kunnen ontwikkelen. Als kinderen gepest worden, wordt hun gevoel van vrijheid en veiligheid ernstig aangetast. Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij op onze school in samenwerking met ouders serieus willen aanpakken. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels.

Pesten, uitsluiten en hoe daarop te acteren heeft de afgelopen jaren tijdens verschillende studiedagen centraal gestaan. De opbrengsten uit deze studiedagen hebben geleid tot een gezamenlijke visie ten aanzien van pesten, straffen en belonen. Deze visie is samengevat en opgenomen in dit antipestbeleid en veiligheidsprotocol.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop wij als basisschool dr Rijk Kramer het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Uiteraard kan in specifieke gevallen altijd met goede redenen worden afgeweken van de procedure.

3. Algemene uitgangspunten van de school

De dr. Rijk Kramerschool gaat voor een 100% veilige school. Een school waar alle leerlingen elke schooldag met plezier naar toe komen en waar zij zichzelf optimaal kunnen ontplooien. Wij willen een school zijn waar iedereen gerespecteerd en gewaardeerd wordt om wie hij of zij is, met als uitgangspunt:

‘Alle mensen verschillen onderling qua uiterlijk, qua persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten. Ieder mens heeft het recht om ongeacht zijn uiterlijk, persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en capaciteiten, ‘zichzelf’ te kunnen zijn en als zodanig te worden gerespecteerd door zijn medemensen.’

We streven naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waar samenwerken een sleutelwoord is.

De leerkracht heeft een sleutelrol bij het gevoel van veiligheid van haar/zijn leerlingen in de groep. Zij richten zich dagelijks en in verschillende situaties op de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen. De relatie tussen leerkracht en leerling is dan ook van groot belang. Leerlingen weerbaar maken en werken aan zelfvertrouwen speelt daarbij een belangrijke rol. Dit wordt op verschillende manieren gedaan zowel individueel, tijdens (kind)gesprekken als op groepsniveau, maar ook tijdens klassenvergaderingen.

De leerkracht geeft persoonlijke aandacht, heeft een positieve grondhouding, aandacht voor samenwerken en bevordert de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van de leerling. Dit wordt gedaan door het bieden van structuur en aandacht dat is afgestemd op het niveau van het kind. De leerkracht heeft en geeft vertrouwen. Te allen tijde geldt dat positief gedrag van leerlingen wordt benadrukt en gecompimenteerd.

4. Het verschil tussen plagen en pesten

Elkaar op het schoolplein een duwtje geven kan plagen zijn maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het wordt door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend ervaren. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. Bovendien is er sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed (hun) en andermans grenzen verkennen en met (allerlei) conflicten omgaan.

Pesten is van een geheel andere orde. Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen degene(n) die pest en de gepeste.

Onderstaand overzicht geeft schematisch het verschil weer tussen plagen en pesten.

PLAGEN

- Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.
- Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.
- Speelt zich af tussen 'gelijken' ('Twee honden vechten om hetzelfde been').
- Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.
- Meestal één tegen één.
- Wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

GEVOLGEN

- 'Schaafwond' of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren ('Plagen is kusjes vragen').
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

PESTEN

- Gebeurt berekenend (men wil meestal vooraf goed wie, hoe en waarom men gaat pesten). Men wil bewust kwetsen of kleineren.
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en lang (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
- Ongelijke strijd. De onmachtsgedoele van de gepestte tegenover de machtsgevoelens van de pestkop.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernieuwen kwetsen.
- Meestal een groep (pesterkop) meelopers tegenover één geïsoleerde slachtoffer.
- Er bestaat een neiging tot een structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde in, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) pijnlijk en zeer langdurig zijn.
- Het is niet gemakkelijk om tot relaties te komen. Het herstel verloopt moeizaam.
- Isolering en eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte 'Bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend, onveilig klimaat. Meerdere leerlingen angstig.

5. Onze Dr. Rijk Kramer schoolafspraken

Pesten komt vaker voor in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een aantal afspraken gemaakt, vanuit het uitgangspunt dat iedereen er mag zijn en erbij hoort. Passend bij dit uitgangspunt hebben we 3 pijlers geformuleerd:

- Iedereen hoort erbij.
- We zorgen voor elkaar en de omgeving.
- We respecteren elkaar.

Op basis van deze pijlers hebben we een aantal schoolbrede afspraken, zie bijlage 1. Daarnaast maakt iedere groep klassenafspraken, zie hoofdstuk 5.1. Deze worden aan het begin van een schooljaar met de kinderen gemaakt.

5.1 Gouden en Zilveren weken

We vinden het belangrijk dat iedereen zich fijn voelt op school, er mag zijn en erbij hoort. Daarom starten we na iedere vakantie met groeps bevorderende activiteiten, waarbij de leerlingen samenwerken. Ook maakt iedere klas afspraken. Kinderen gaan met elkaar in gesprek over hoe ze samen willen werken en welke regels en afspraken daarbij horen. Dit doen we aan het begin van het jaar tijdens de zogenaamde 'gouden weken'. Vlak na de kerstvakantie staan we weer expliciet stil bij de veiligheid in de groep en de gemaakte regels en afspraken. Dit doen we tijdens de 'zilveren weken'.

De gouden weken.

In de groepen 1 t/m 8 worden de gedragsregels in de eerste schoolweek samen met de leerlingen opgesteld en hangen deze duidelijk zichtbaar voor alle leerlingen op posterformaat aan de wand van het lokaal. De regels staan de eerste zes weken (gouden weken) van het schooljaar centraal en worden regelmatig doorgenomen/besproken.

De zilveren weken.

Na de kerstvakantie volgen de zilveren weken. Deze kenmerken zich door reflectie; hoe is het de afgelopen maanden gegaan? En anticiperen op de maanden die nog voor ons liggen; hoe willen we de komende tijd met elkaar (blijven) omgaan?

5.2 Rol van de vertrouwenspersonen.

De vertrouwenspersonen informeren het team via mail over de gouden en zilveren weken en dragen ideeën aan. Aan het begin van het jaar, tijdens de "gouden weken" voeren alle klassen een gesprek over de gedragsregels en pesten. De kenmerken van pestgedrag worden dan ook besproken:

- De achtergronden van pestgedrag.
- De structuren van pestsituaties.
- De kenmerken van de gepeste.

- De kenmerken van de pestkop.
- De kenmerken van de volgelingen.
- De gevolgen van het pestgedrag.

6. Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren dragen wij een positieve, sociale en morele norm uit. Dit doen we onder andere door:

- Ons te richten op de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen. Leerlingen weerbaar maken en werken aan zelfvertrouwen speelt daarbij een belangrijke rol. Dit doen we op individueel en op groepsniveau. In kringgesprekken, in de klassenvergaderingen en in de lessen 'Sociaal-emotionele vorming' besteden we daarom aandacht aan pestgedrag.
- De leerkrachten hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag, en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag. Alle leerkrachten zijn in het bezit van de notitie pesten en handelen conform de hierin genoemde afspraken en stappen.
- de klassenafspraken zichtbaar in het lokaal op te hangen.
- de schoolafspraken worden besproken en zijn bekend bij alle betrokkenen, ook ouders, zie bijlage 1.
- directe correctie op het naleven van de schoolafspraken door leerkrachten;
- aanwezigheid van de directie bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort;
- diverse lessen die betrekking hebben op omgangsregels en -normen zoals: Media Wijsheid, Week tegen het Pesten en Lentekriebels. Deze lessen zijn terug te vinden op de algemene jaarplanning en de planning van de vertrouwenspersoon.
- De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school. Wij hebben afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende momenten en plekken op en rond de school.
- Er zijn twee vertrouwenspersonen; op ieder locatie 1 en een antipest-coördinator. Zij helpen kinderen en bekijken samen wat er preventief opgepakt kan worden.
- We hebben een leerteam 'Sociaal- Emotioneel' op school. Dit leerteam buigt zich over de leerlijn sociaal en emotionele ontwikkeling. Wat doen we, wat gaat daarin goed en wat hebben we wellicht aanvullend nodig?

Vervolgens zijn er gedurende het schooljaar vaste weken waarin de volgende thema's centraal staan:

- Week tegen het pesten.
- Week van de media wijsheid voor de groepen 7 en 8
- Voor de groepen 1 t/m 8 zijn er 7 lessen vanuit Media Paspoort beschikbaar die gedurende het schooljaar gegeven worden.
- Week van de lentekriebels.
- In de groepen 4 en 8 geven we weerbaarheidstrainingen. Wanneer een klas dat nodig heeft, dan bieden we daarnaast passende weerbaarheidstrainingen aan waarbij IB en OKT bij de aanmelding een sleutelrol spelen.

6.1 Leerlingen zijn medeverantwoordelijk voor een goede sfeer op school.

Bij ons op school krijgen leerlingen een stem. We geven leerlingen niet alleen een stem om op te komen voor hun eigen belang maar we willen dat ze zich ook medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We vinden het belangrijk dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap (burgerschap). Zo hebben wij in school:

- Wekelijks een klassenvergadering in alle groepen. Kinderen praten dan over hoe het gaat, wat goed gaat en wat minder gaat. Plaag- en of pestgedrag wordt dan nadrukkelijk besproken.
- Een leerlingenraad waar leerlingen volgens een vaste cyclus praten over allerlei zaken waaronder bijvoorbeeld regels ten aanzien van voetbal op het schoolplein;
- Mediatoren BOUW!, Deze mediators zijn leerlingen uit de bovenbouw die als tutor optreden en lezen met leerlingen uit groep 2 en 3. Hiervoor gebruiken zij het programma BOUW!
- Vanaf groep 5 is de pestknop actueel. Dit is een tegel in MOO waarmee leerlingen een melding van pesten kunnen doen. Deze melding komt binnen bij IB. IB schakelt vervolgens de vertrouwenspersonen in.

6.2 Time in – Time out afspraken

Wanneer het een leerling herhaaldelijk niet lukt om zich aan schoolafspraken te houden, dan werken we met time-in time-out afspraken. Leerlingen worden altijd eerst in de groep aangesproken. Ze kunnen dan tijdelijk een aparte werkplek toegewezen krijgen, time in. Wanneer het ongewenste gedrag niet op houdt, dan kan een kind even in een andere groep gezet worden, de time-out. Na een time-out is er altijd een herstelgesprek. We vinden het belangrijk dat een kind het goed kan maken en weer met een schone lijn kan beginnen.

Tijdens studiedagen heeft iedere bouw een beleid ten aanzien van time in en time out opgesteld. Zodoende is voor iedere bouw het beleid toegespitst op de doelgroep; de leeftijd van de leerlingen.

Time in

Wanneer de grens bereikt is, dan kan een kind in de klas even apart gezet worden. (Kan wisseling van plaats zijn, of aparte plek in de klas). Dit gebeurt altijd na een waarschuwingen. Het kind krijgt daarna de ruimte om weer terug te komen in de groep. Het wordt nabesproken met het kind.

Time out

Wanneer een kind, na een time-out doorgaat met ongewenst gedrag, dan kan het kind even in een andere groep gezet worden. Het kind wordt door eigen leerkracht weer uit de groep opgehaald, of de andere leerkracht brengt het kind naar eigen groep terug. Er wordt met het kind gesproken over gewenst gedrag in de groep. Samen wordt nagedacht over wat er nodig is om op een fijne manier te werken.

Time out II

Blijft hetzelfde gedrag doorgaan en brengt het kind andere kinderen en leerkracht in gevaar? Dus als het bovenstaande niet helpt? Dan wordt dit met IB besproken en wordt desgewenst de directie op de hoogte gesteld. Te allen tijde zijn de ouders op de hoogte gebracht.

Time- out III

Wanneer het een kind niet lukt om bij de directie te werken of met de directie/IB in gesprek te gaan, dan worden ouder opgebeld en het kind wordt opgehaald. Hierna volgen er gesprekken met leerkracht en IB en ouders hoe nu verder met dit gedrag.

7. Hart & Ziel

Hart en Ziel is een online leerlingvolgsysteem dat kinderen met sociaal-emotionele problemen opspoor en doorverwijzing naar hulp op maat vergemakkelijkt. De Hart en Ziel monitor wordt door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 tweemaal per jaar ingevuld (november en april). Vanaf groep 5 vullen de leerlingen ook Hart&Ziel lijst in. Met behulp van de vragenlijsten SDQ en VSV wordt het algemeen welbevinden (SDQ) en de sociale veiligheid (VSV) van leerlingen in kaart gebracht.

De resultaten worden samen met de Intern Begeleider bekeken en geanalyseerd op groeps- en leerling niveau (IB en directie bekijken bij opvallendheden de resultaten ook op schoolniveau). Deze overzichten geven inzicht om indien nodig een individueel handelingsplan of groepshandelingsplan te maken.

Zo nodig kunnen er aanvullende lijsten gebruikt worden om een beter beeld te krijgen over het gedrag, het emotioneel welzijn, de executieve functies en het sociaal aanpassingsvermogen van de individuele leerling.

Binnen Hart & Ziel wordt intensief samengewerkt tussen de jeugdgezondheidszorg (OKT) en de Amsterdamse basisscholen. Hart & Ziel wordt als het ware preventief ingezet om sociaal-emotionele problematiek tijdig op te sporen, pestgedrag zodoende te voorkomen en vroegtijdig de juiste interventies in te zetten.

Tevens biedt Hart & Ziel online advies voor:

- 1) het verbeteren van het school- en klassenklimaat,
- 2) een aanpak in de klas bij gesignaleerde problemen en
- 3) passende preventieve trainingen*.

7.1 Sociaal-emotioneel welbevinden: SDQ

Sociaal-emotioneel welbevinden is de ontwikkeling van het gevoelsleven en gepast sociaal gedrag. Het uit zich in:

- De mogelijkheid om zelfstandig conflicten op te lossen.
- Het kunnen inleven in een ander
- Omgaan met emoties van jezelf en anderen.
- Opbouwen van relaties
- De ontwikkeling van waarden en normen,
- De ontwikkeling van zelfvertrouwen en weerbaarheid

Het sociaal-emotioneel welbevinden hangt samen met de psychische gezondheid. Wanneer iemand zich sociaal-emotioneel niet optimaal ontwikkelt kunnen er internaliserende (bijvoorbeeld angstig gedrag) en externaliserende (bijvoorbeeld agressief gedrag) gedragsproblemen ontstaan.

Leerkrachtvragenlijst.

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te volgen is in Hart & Ziel de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) opgenomen. Leerkrachten kunnen de SDQ tweemaal per jaar voor elk kind invullen. Direct na het invullen krijgt de leerkracht de uitslag van het kind op de verschillende onderdelen van de vragenlijst. Deze onderdelen zijn:

- Emotioneel welbevinden
- Gedragsproblemen
- Concentratie en hyperactiviteit
- Omgang met leeftijdsgenoten

- Prosociaal gedrag

Leerlingenvragenlijst

De leerlingenvragenlijst bevat dezelfde vragen als de leerkrachtvragenlijst, maar dan vanuit de leerling geformuleerd. De antwoorden van de leerling vullen de observatie van de leerkracht aan. De leerkracht krijgt zo meer inzicht in het sociaal-emotioneel welbevinden van de leerling. De leerlingenvragenlijst biedt tevens extra handvatten voor het voeren van leerlinggesprekken.

7.2 Sociale Veiligheid: VSV

Een veilige omgeving is een voorwaarde voor leerlingen om te kunnen leren en zich te kunnen ontwikkelen. De wet Veiligheid op school verplicht scholen om te zorgen voor de sociale veiligheid van alle leerlingen. Een belangrijk element van deze wet is verplichte monitoring. Daarmee heeft de school zicht op de veiligheidsbeleving van de leerlingen. De inspectie houdt vanaf dit schooljaar toezicht op de monitoring.

De Hart & Ziel Vragenlijst voor Sociale Veiligheid (VSV) voldoet aan de door de inspectie gestelde eisen en levert betrouwbare gegevens op. De VSV bestaat uit vragen en meet de volgende aspecten:

1. Ervaren Veiligheid: Hoe ervaren leerlingen de sociale en fysieke veiligheid op school;
2. Feitelijke veiligheid In hoeverre hebben leerlingen te maken met aantasting van de sociale en fysieke veiligheid (zoals door (online) pesten, geweld en discriminatie e.d.)
3. Schoolwelbevinden: Hoe het is gesteld met het welbevinden van de leerlingen op school.

De monitor wordt jaarlijks ingevuld door alle leerlingen van groep 5 t/m 8. Op basis van de uitkomsten evalueert de school het gevoerde beleid rondom sociale veiligheid en stelt dit waar nodig bij.

De school is verplicht om de inspectie inzicht te geven in de uitkomst van de monitor. Met toestemming van de school versturen wij deze gegevens een keer per jaar op 1 juli naar de onderwijsinspectie.

8. Wat doen wij wanneer er structureel gepest wordt?

Hoeveel we veel doen aan preventie, pesten kan voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn en voor de hand liggende interventies hebben niet geholpen dan hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van de school, waarin samenwerken centraal staat. Wij gaan er van uit dat alle betrokkenen een verantwoordelijkheid delen en hetzelfde doel voor ogen hebben: dat het pesten gestopt wordt. Dit vraagt om een gedeelde houding t.a.v. pesten:

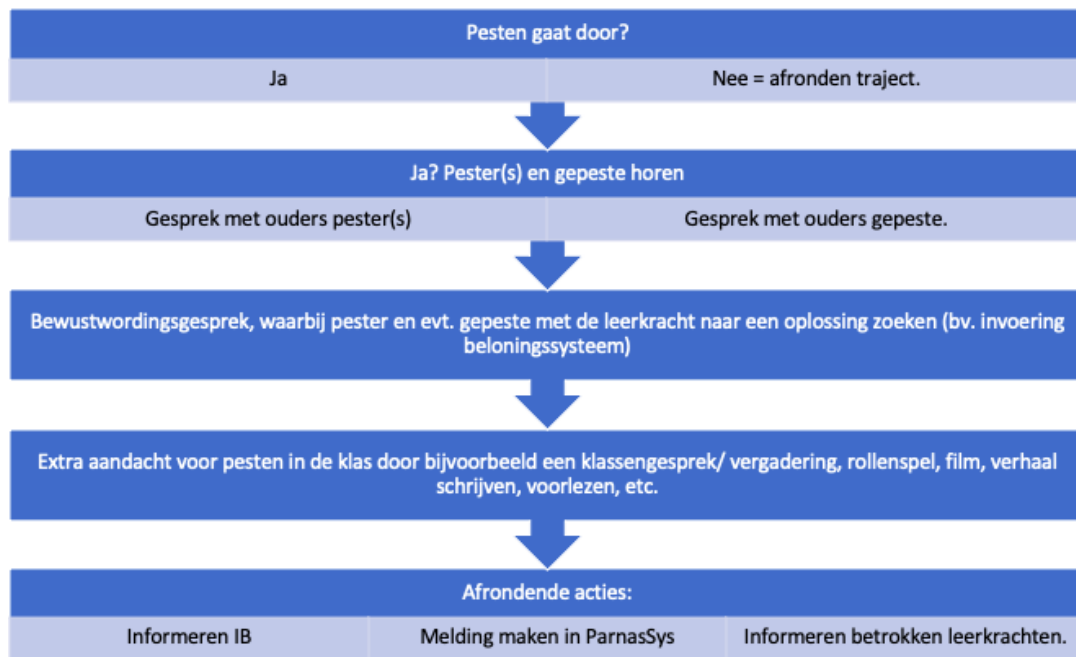
1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
2. De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of het pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen besproken.
3. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen tegen het pesten. De school hanteert vervolgens het stappenplan zoals beschreven staat in het stroomschema.
4. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroepen brengen we kinderen dit al bij: "je moet eerlijk zijn", als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken". Deze regel geldt natuurlijk ook voor de ouders van alle kinderen.
5. Het is belangrijk dat de school en het gezin samen optrekken.

Wanneer we te maken hebben met pestgedrag, dan werken we middels onderstaand stroomschema:

FASE 1

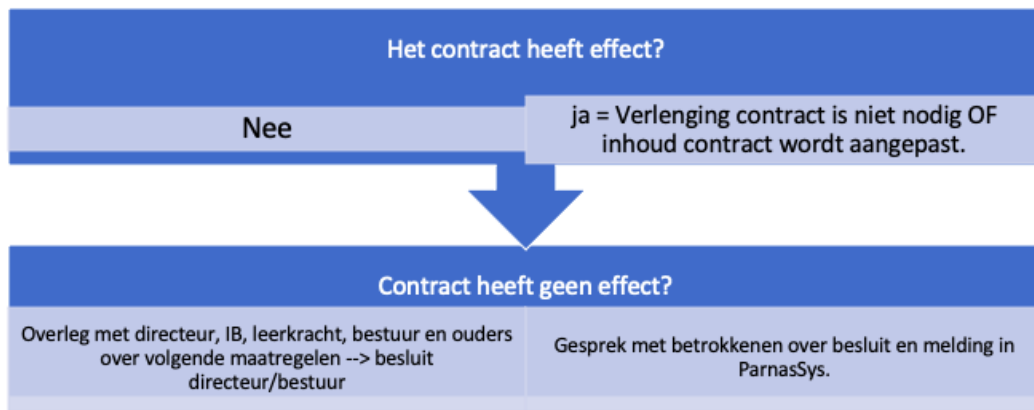
FASE 2

FASE 3

FASE 4

9. Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een vorm van pesten die helaas steeds meer voorkomt. De basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media. Dit doen we onder andere tijdens de week van de sociale media.

Wanneer de kinderen ouder worden, komen kinderen steeds vaker in aanraking met sociale media en digitaal communiceren. Wij organiseren daarom in de bovenbouw een gastlessen over digitaal communiceren en cyberpesten. Bij dit programma hoort ook een ouderavond. Onder leiding van een professional gaan ouders hierover met elkaar in gesprek.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

10. Verwijderen en schorsen

De hiervoor beschreven oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we, als alle pogingen geen resultaat hebben gehad, moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij een herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?

- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst bij de directie.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld door middel van een gesprek. De directie bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

10. 1 Schorsen

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen school (lkr en IB) en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert.

Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders door de directie opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden; de leerling wordt geschorst. Ook mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling *leerplicht* van de gemeente en het *schoolbestuur* worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het tot schorsing besluit nemen. Dit wordt vastgelegd in een aangetekende brief aan de ouders.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling *leerplicht* van de gemeente en het bestuur bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

ONZE Rijk Kramer SCHOOLAFSPRAKEN

‘Iedereen hoort erbij en mag er zijn op de Rijk Kramer!’

- Iedereen hoort erbij.
- We zorgen voor elkaar en de omgeving.
- We respecteren elkaar.

AFSPRAKEN IN DE KLAS

Algemeen

- We zijn op tijd op school. De lesdag start om 8.30.
- We zorgen goed voor onze spullen en onze omgeving. We houden deze netjes en opgeruimd.
- In de klas maken we bij het dagprogramma afspraken over de toon waarop we tegen elkaar praten. We gebruiken hiervoor de geluidsthermometer.

Computergebruik

- De computer wordt alleen gebruikt voor onderwijs opdrachten.
- We chatten niet, zonder dat de leerkracht daar opdracht voor geeft.
- Printen en kopiëren mag alleen na overleg met de leerkracht.

Telefoon

- De mobiele telefoons en smartwatches gaan uit van 8.30 uur tot 15.00 uur en mogen de klas niet in.
- Het meenemen van je eigen mobiele telefoon of smartwatch is altijd op eigen risico.
- Op school bellen, kan alleen na overleg met de leerkracht.

AFSPRAKEN OVER TRAKTEREN

- We trakteren op een gezonde traktatie die je met elkaar kunt opeten.
- Kleuters mogen klassenrond t/m groep 3.
- Groep 3 gaat klassen rond bij de kleutergroepen en groep 4.
- De groepen 4 t/m 8 gaan de klassen rond bij de groepen 4/tm 8.

AFSPRAKEN OP DE GANGEN EN BUITEN

Algemeen

- We lopen rustig en fluisteren in de gangen.

- De jassen en tassen worden opgehangen en neergelegd op de daarvoor bestemde plekken.
- Op de trappen houden we rechts aan.
- Als je in de ochtend eenmaal in de klas bent, blijf je in de klas.

Afspraken schoolplein

- Eten en drinken op het plein, alleen in overleg met de leerkracht.
- Tijdens de pauze blijf je buiten, tenzij je toestemming krijgt om naar binnen te gaan.
- In de pauzes blijf je op het plein en ga je niet van het plein af.

Aanvullend voor de Nassaukade

- Voor en naschooltijd wordt er niet gevoetbald op het voetbalplein.
- Alle kinderen en ouders verlaten het plein om 15.30 uur en op woensdag om 12.30 uur.

Bijlage II: Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Pesten op school kun je het best direct met de groepsleerkracht bespreken.
- Als je kind gepest wordt, of betrokken is bij pestgedrag, steun dan je kind, geef het kind achtergrondinformatie en maak je kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken. Voordat je dit belooft, is het raadzaam de school te vragen of ze dit probleem ook daadwerkelijk voorzichtig aanpakt.
- Beloon je kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een talent en interesses bijv. sport, muziek, scouting.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met je kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is: 'Wat is er vandaag weer voor iets ergs gebeurd?'
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij je kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.
- Accepteer de situatie niet en probeer het pestgedrag te stoppen.
- Probeer je mening voor jezelf te houden en voorkom uitspraken als: "Het zijn ook rotmeiden, of "Je moet beter voor jezelf opkomen".
- Lees samen boeken over pesten.

Adviezen aan ouders van pesters

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Praat met je kind over wat er gebeurt en probeer achter de mogelijke oorzaken van het pesten te komen.
- Praat met je kind over de gevolgen en maak hem/haar gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan je kind.
- Neem contact op met de school, zeker als je merkt dat het pesten doorgaat. Bespreek met je kind dat je dit gaat doen.
- Laat je kind merken dat je het pesten serieus neemt en dat je vindt dat pesten niet mag. Vertel hoe belangrijk je het vindt dat kinderen met elkaar samenwerken en dat alle kinderen zich veilig moeten kunnen voelen!
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij ook buiten de school zichzelf oefent in het onderhouden van sociale contacten.

Adviezen aan alle ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook jouw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem
- Praat met je kind over school, over de relaties in de klas, over wat groepsleerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas gepest wordt.
- Geef af en toe informatie over pesten: wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer je kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld, praat dus niet in het bijzijn van het kind negatief over andere kinderen of ouders.

- Leer je kind voor anderen op te komen.

Wanneer het probleem in jullie ogen niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan kan je de directie benaderen voor een gesprek. Als ook dit de onjuiste aanpak van de pestproblematiek niet oplost kan een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld.